

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania A.G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Sosnowcu
o prawo do rekompensaty,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 lutego 2025 r.,
skargi ubezpieczonej o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 20 marca 2023 r., sygn. akt III AUa 200/22,

odrzuca skargę.

D.S.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu decyzją z 27 kwietnia 2021 r. (znak: [...]) odmówił A. G. przyznania prawa do rekompensaty.

Sąd Okręgowy w Katowicach XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 30 grudnia 2021 r. (sygn. akt XI U 962/21) wydanym w sprawie A. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu o prawo do rekompensaty: zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że od 1 kwietnia 2021 r. przyznał ubezpieczonej A. G. prawo do rekompensaty.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na skutek apelacji organu rentowego, wyrokiem z 20 marca 2023 r. (sygn. akt III AUa 200/22), zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Pismem z 10 czerwca 2024 r. wnioskodawczyni, za pośrednictwem ustanowionego pełnomocnika procesowego, wniosła do Sądu Najwyższego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach w całości.

Skarżąca zarzuciła rozstrzygnięciu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 2 pkt 5 oraz art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poz. 5 wykaz A Dział XIV stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, poprzez ich niezastosowanie do ustalonego stanu faktycznego, co polegało na oddaleniu odwołania ubezpieczonej od decyzji ZUS w sprawie o prawo do rekompensaty, pomimo, że ubezpieczona wykazała, iż w okresie od 1991 do 2008 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace w warunkach szczególnych, polegające na projektowaniu sieci, instalacji i urządzeń energetycznych przy użyciu dwóch monitorów kineskopowych, co stanowi prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia.

W związku z powyższym, skarżąca wniosła o:

1. stwierdzenie niezgodności wyroku wskazanego w pkt 1 z przepisami: art. 2 pkt 5 oraz art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poz. 5 wykaz A Dział IV stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze;

2. zasądzenie od strony przeciwnej (organu rentowego) na rzecz skarżącej (ubezpieczonej) zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jednocześnie skarżąca w przedmiotowej skardze wskazała, że okolicznością nie wymagającą dodatkowego udowodnienia jest fakt, iż na skutek wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, skarżącej została wyrządzona szkoda poprzez pozbawienie ubezpieczonej dodatku do emerytury (rekompensaty w wysokości kilkuset złotych w skali miesiąca - kilku tysięcy rocznie), co oznacza, że szkoda ubezpieczonej polega na otrzymywaniu niższego świadczenia emerytalnego niż w przypadku przyznania prawa do rekompensaty.

Jednocześnie skarżąca oświadczyła, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, organ rentowy wniósł o:

1. oddalenie skargi w całości;
2. zasądzenie od skarżącej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlega odrzuceniu jako niespełniająca warunków ustawowych.

Należy przypomnieć, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia została wprowadzona do Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98). Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji, kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym sformalizowanym. Wysokie wymagania formalne stawiane skardze są związane nie tylko z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa, ale wynikają także z potrzeby spełnienia wysokich oczekiwań profesjonalnych. Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia

powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz wnioszek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem. Wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. Oznacza to, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (postanowienia Sąd Najwyższego: z 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, OSNC 2006 nr 1, poz. 17 i z 18 stycznia 2006 r., III CNP 21/05, Legalis nr 175720). Z uwagi na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego i jego funkcję, wszystkie wymagania konstrukcyjne wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. powinny być przytoczone samodzielnie, niezależnie od innych.

Skarga odwołującej nie spełnia części tych wymogów - nie spełnia bowiem wymogów przewidzianych w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Zgodnie ze stanowiskiem wielokrotnie zajmowanym przez Sąd Najwyższy, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody przez wydanie wyroku polega na wskazaniu przez skarżącego, że szkoda wystąpiła oraz przeprowadzeniu przekonującego wyводу wskazującego na rodzaj szkody, będącej konsekwencją wydania zaskarżonego wyroku, czas jej powstania, jej postać i rozmiar oraz związek przyczynowy między nią, a wydaniem zaskarżonego orzeczenia, jak również przedstawienie dowodów służących uwiarygodnieniu tego wyводу. Szkoda powinna być więc spowodowana wyrokiem zaskarżonym skargą o stwierdzenie jego niezgodności z prawem (postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 czerwca 2021 r., III CNP 8/21, LEX nr 3190962; z 28 maja 2021 r., V CNP 5/21, v; z 17 czerwca 2021, III CNP 14/20, Legalis nr 2667580; z 13 grudnia 2023 r., III PUNP 2/23, Legalis nr 3045971 czy z 11 grudnia 2024 r., II PUNP 2/24, Legalis nr 3168399).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono przy tym, że nieuwzględnienie powództwa i ostateczne przegranie sprawy przez stronę powodową nie może być utożsamiane z wyrządzeniem szkody, której rozmiary odpowiadałyby wartości określonego w pozwie żądania lub ją przekraczały. Gdyby powołanie się na oddalenie powództwa bądź apelacji od wyroku oddalającego powództwo miało być wystarczające do spełnienia tego wymagania, jego wprowadzenie przez ustawodawcę traciłoby sens (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 listopada 2007 r., III BP 7/07, OSNP 2009 nr 1-2, poz. 11; z 8 grudnia 2009 r., III CNP 53/09, LEX nr 1431012; z 31 października 2013 r., III CNP 28/13, LEX nr 1422011; z 9 grudnia 2013 r., II CNP 43/13, LEX nr 1418877; z 18 listopada 2014 r., IV CNP 33/14, LEX nr 1541261; z 25 sierpnia 2015 r., II CNP 15/15, LEX nr 1781847; z 28 listopada 2016 r., II CNP 24/16, LEX nr 2202490; z 23 lutego 2021 r., V CNP 1/20, LEX nr 3123175 oraz z 12 marca 2021 r., II CNP 2/20, LEX nr 3147376 i tam przywoływane orzecznictwo).

Złożona skarga nie zawiera odrębnego wyводу mającego uprawdopodobnić wyrządzoną szkodę, nie wskazuje nawet jej rzeczywistego rozmiaru. Skarga nie spełnia zatem wymogu uprawdopodobnienia szkody powstałej w wyniku wydania zaskarżonego skargą wyroku.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uznał, że skarga nie spełnia wymagań konstrukcyjnych, o których mowa w art. 424⁵ § 1 k.p.c., co - zgodnie z art. 424⁸ § 1 k.p.c. - musi skutkować jej odrzuceniem.

[SOP]

[a.ł.]